

УДК 658.014

ІНТЕНСИФІКАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОГРЕСИВНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Проценко В.М., к.е.н., доцент (ВМУРрЛ)

В статті визначено, що необхідність впровадження інтенсивних методів розвитку економіки викликається об'єктивними причинами, і перш за все тими, що вітчизняні промислові підприємства вступили в такий етап розвитку, який вимагає інноваційних методів і креативних рішень.

Автором встановлено, що основним і головним фактором інтенсифікації управління є прискорення темпів науково-технічного прогресу, що обов'язково повинен бути пов'язаний з механізмом діяльності промислового підприємства та направлений на удосконалення механізму і методів управління. Застосування інтенсивних методів управління базується на комплексному розвитку системи управління в цілому.

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що інтенсифікація системи управління промисловими підприємствами повинна забезпечувати економічний ефект при формуванні та вирішенні проектних рішень. Велике значення має і розширення можливостей обміну досвідом експлуатації та обговорення проблемних питань інтенсифікації системи управління, як на рівні промислового підприємства, так і на рівні галузей.

Ключові слова: промислові підприємства; інтенсифікації системи управління; ефективні управлінські рішення; інновації, креативність.

ИНТЕНСИФИКАЦИИ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОМЫШЛЕННЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ КАК НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОГРЕССИВНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ

Проценко В.М., к.э.н., доцент (ОМУРрЧ)

В статье определено, что необходимость внедрения интенсивных методов развития экономики вызывается объективными причинами, и прежде всего теми, что отечественные промышленные предприятия вступили в такой этап развития, который требует инновационных методов и креативных решений.

Автором установлено, что основным и главным фактором интенсификации управления является ускорение темпов научно-технического прогресса, которое обязательно должно быть связано с механизмом деятельности промышленного предприятия и направлено на совершенствование механизма и методов управления. Применение интенсивных методов управления базируется на комплексном развитии системы управления в целом.

Результаты проведенного анализа свидетельствуют о том, что интенсификация системы управления промышленными предприятиями должна обеспечивать экономический эффект при формировании и решении проектных решений. Большое значение имеет и расширение возможностей обмена опытом

эксплуатации и обсуждения проблемных вопросов интенсификации системы управления, как на уровне промышленного предприятия, так и на уровне отраслей.

Ключевые слова: промышленные предприятия; интенсификации системы управления; эффективные управленческие решения; инновации, креативность.

INTENSIFICATIONS THE MANAGEMENT SYSTEM INDUSTRIAL ENTERPRISES AS A NECESSARY CONDITION ENSURING EFFICIENCY PROGRESSIVE TRANSFORMATIONS

Protsenko V., Ph.D., associate professor (Open International University of Human Development «Ukraine»)

The article determines that the need to introduce intensive methods of economic development is caused by objective reasons, and above all, those that domestic industrial enterprises have entered a stage of development that requires innovative methods and creative solutions.

The author found that the main and main factor in the intensification of management is to accelerate the pace of scientific and technological progress, must necessarily be associated with the mechanism activity an industrial enterprise and aimed at improving the mechanism and methods of management. The use of intensive management methods is based on the integrated development of the management system as a whole.

The results the analysis indicate that the intensification the management system industrial enterprises should provide an economic effect in the formation and solution design decisions. Of great importance is the expansion opportunities for the exchange operating experience and discussion problematic issues intensification the management system, both at the industrial enterprise level and at the industry level.

Keywords: industrial enterprises; intensification of the management system; effective management decisions; innovation, creativity.

Постановка проблеми. В нових умовах господарювання лише інструментом подальшого розвитку сучасної економіки є всебічна інтенсифікація суспільного виробництва, яка виступає як вихідна і найважливіша форма прояву науково-технічного прогресу. Головними факторами інтенсифікації є оновлення виробничих засобів або їх удосконалення, покращення структури суспільного виробництва і управління ним, підвищення рівня господарювання тощо. Все це є основою забезпечення безперервного зростання рівня розвитку вітчизняних промислових підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з оцінкою стану діяльності промислових

підприємств та інтенсифікації системи їх управління є об'єктом дослідження значної кількості науковців, зокрема, І. Бабій [1], В. Гетьманського [3], В. Диканя [3], Г. Заєць [4], В. Марченко [6], І. Кривовязюка [7], Н. Покровської [6], В. Прохорової [8], В. Чобіток [9] В. Шарко [10], та ін.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Аналіз наукових вітчизняних та зарубіжних літературних джерел свідчить про те, що інтенсифікація системи управління промисловими підприємствами є необхідною умовою забезпечення ефективності прогресивних перетворень.

Існують проблеми при генеруванні рішень щодо інтенсифікації системи управління промисловими

підприємствами як необхідної умови забезпечення ефективності прогресивних перетворень.

Метою статті є обґрунтування інтенсифікації системи управління промисловими підприємствами як необхідної умови забезпечення ефективності прогресивних перетворень в сучасних умовах господарювання.

Викладення основного матеріалу дослідження. Необхідність впровадження інтенсивних методів розвитку економіки викликається об'єктивними причинами, і перш за все тими, що вітчизняні промислові підприємства вступили в такий етап розвитку, який вимагає інноваційних методів і креативних рішень. Головним завданням є розвиток економіки у напрямку інтенсифікації, здійснити нові заходи для подальшого підвищення ефективності виробництва.

Курс на інтенсифікацію виробництва відображає зміну умов відтворення, поступову зміну екстенсивних джерел господарювання, створення принципово нових можливостей підвищення ефективності, обумовлених прогресом інноваційності в науці і техніці. Це основний напрямок у розвитку виробництва, при якому зростання обсягів виробництва досягається шляхом якісного підвищення рівня науки і техніки, прискорення науково-технічного

прогресу. У зв'язку з цим, особливого значення набуває створення таких організаційно-економічних умов, при яких досягнення науково-технічного прогресу своєчасно і повністю використовувалися в сучасному господарстві. Тому, найважливішим фактором інтенсифікації виробництва стає вдосконалення всього механізму господарювання, і в першу чергу механізму управління виробництвом.

Не меншого значення набуває інтенсифікація самої системи управління як підсистеми господарства. Сутність управління визначається його функціями та тим, що для управління сучасним виробництвом витрачаються значні кошти і залучаються висококваліфіковані фахівці. Сутність роботи управлінців полягає у створенні можливостей для вирішення нових соціально-економічних завдань, що вимагає інтенсифікація. Інтенсифікація викликає необхідність перетворення у системі управління промисловим підприємством в цілому. Сучасна динамічність і тенденції до прискорення процесів, вимагають високоорганізованого процесу управління.

Розвиток системи управління, в умовах зростаючої складності і динамічності, може здійснюватися рахунок наступних умов, що наведені на рис. 1.

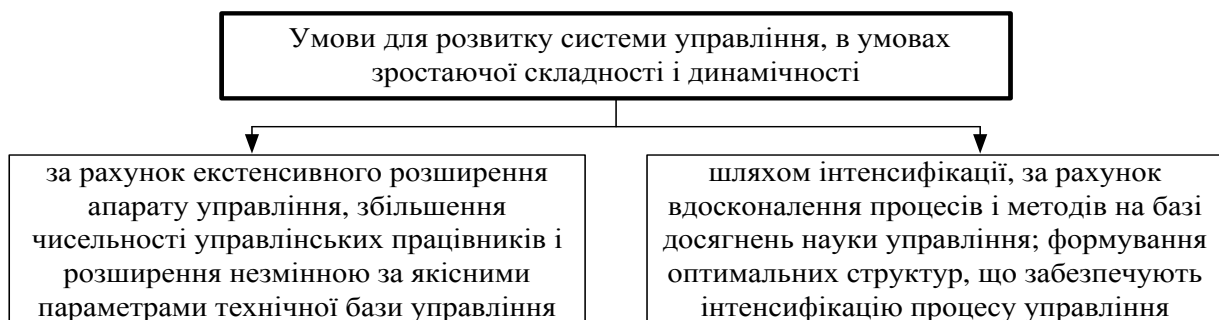

Рис. 1. Умови для розвитку системи управління, в умовах зростаючої складності і динамічності

Екстенсивний тип розвитку систем управління характерний переважно для перехідних періодів розвитку промислових підприємств, коли

головними завданнями є забезпечення ефективного функціонування систем управління, вироблення принципів і методів управління в мінливих умовах.

Розвиток промислових підприємств передбачає перехід від екстенсивних до інтенсивних методів управління.

Система управління, спрямована на планомірну інтенсифікацію, повинна створювати оптимальні умови для досягнення ефективних результатів та відповідати вимогам оперативності та економічності, що дозволяє своєчасно реагувати на зміни.

Основним і головним фактором інтенсифікації управління є прискорення темпів науково-технічного прогресу, що обов'язково повинен бути пов'язаний з механізмом діяльності промислового підприємства та направлений на удосконалення механізму і методів управління. Застосування інтенсивних методів управління базується на комплексному розвитку системи управління в цілому.

Процеси інтенсифікації управління повинні включати в себе креативні погляди, що дозволять максимально скоротити час, необхідний для підготовки і прийняття ефективних управлінських рішень, забезпечити високий рівень узгодженості і взаємодії між підрозділами промислового підприємства.

Інтенсифікація системи управління промисловими підприємствами повинна забезпечувати економічний ефект при формуванні та вирішенні проектних рішень. Велике значення має і розширення можливостей обміну досвідом експлуатації та обговорення проблемних питань інтенсифікації системи управління, як на рівні промислового підприємства, так і на рівні галузей.

Інтенсифікація системи управління в сучасних умовах повинна виконувати важливу соціально-економічну функцію, що сприятиме зниженню частки часу, що витрачається на формування управлінського рішення, пов'язаного з підготовкою і обробкою інформації (рис. 2).

Для формування та прийняття ефективних управлінських рішень

обов'язкове володіння інноваційними знаннями та вміннями для налаштування, регулювання і контролювання процесу. Інтенсивний збір інформації, обробка, передача, накопичення, розмноження та її аналізування збагачує зміст праці певної категорії управлінських працівників, одночасно відбувається підвищення кваліфікації і рівня освіти управлінських кадрів, підвищення їх змістовності і творчого характеру.

Соціально-економічний зміст інтенсивності системи управління має відображати специфіку праці, його спрямованість, предмет і результат праці, а також роль управлінської праці в праці сукупного виробництва, вимагає оволодіння інноваційними знаннями, вміння ефективно управляти промисловими підприємствами. Одночасно повинно відбуватися підвищення кваліфікації і рівня освіти управлінських кадрів шляхом підвищення змістовності і креативності процесу навчання.

Інтенсивність системи управління промисловим підприємством - це цілеспрямований процес впливу на діяльність учасників процесу, тому об'єктом управлінської діяльності виступає працівник виробництва і трудовий колектив в цілому. Шляхом інтенсивного управлінського впливу забезпечується узгодження дій працівників, спрямовані на досягнення запланованих результатів. Вплив передбачає продукування та прийняття управлінських рішень, що носять різновекторний характер: соціальний, економічний, організаційний, техніко-технологічний тощо. Тому, в якості результату або «продукту» інтенсивності управління є рішення, що забезпечує узгодження дій, координацію спільних зусиль працівників для досягнення визначених цілей.

Рис. 2. Інтенсифікації системи управління промисловими підприємствами як необхідна умова забезпечення ефективності прогресивних перетворень

Вироблення, прийняття, реалізація та контроль за виконанням управлінських рішень пов'язані з виконанням за змістом робіт, пов'язаних з підготовкою інформації, необхідної для розробки і прийняття ефективних управлінських рішень, а також з організацією їх виконання.

Оперативна підготовка технічних, економічних та інших даних, необхідних для продукування та реалізації ефективних управлінських рішень є результатом інтенсивності системи управління промисловим підприємством. Даний результат оцінити складно, тому потрібна розробка кількох варіантів управлінських

рішень, що відповідають цілям системи, але вимагають різних підходів, ресурсів або часу на їх досягнення. Трудомісткість розробки варіантів і їх кількість зазвичай не регламентуються і знаходяться в прямій залежності від важливості і складності розв'язуваного управлінського завдання.

Підхід до визначення інтенсивності системи управління промисловим підприємством повинен бути, з одного боку, диференційованим, з іншого - інтегрованим, оскільки їх праця пов'язана єдиним процесом вироблення ефективного управлінського впливу.

Методи вимірювання інтенсивності системи управління промисловим підприємством не розроблені до рівня їх практичного застосування, практичне використання ускладнене тим, що не вирішено методологічні та теоретичні проблеми при виконанні конкретних видів управлінської праці та оцінці ефективного результату.

З урахуванням сучасного стану специфіки управлінської праці більш корисними можуть бути методи, що базуються на непрямих показниках, що відображають інтенсивність праці.

В якості таких показників можуть бути використані ті, які характеризують умови використання потенціалу управлінських працівників як елементу продуктивних сил. Це, перш за все показники, що відображають наукову організацію праці управлінських працівників, яка забезпечує суспільно нормальну величину інтенсивності праці в перманентних умовах.

Висновки. Таким чином, проблеми, пов'язані з встановленням соціально-економічною сутністю інтенсивності системи управління промисловим підприємством, визначенням меж її підвищення, методів вимірювання і шляхів забезпечення суспільно нормального рівня, мають не тільки теоретичне значення, а й істотно впливають на практику організації праці в управлінні, його результативність і ефективність.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабій І. В. Аналіз інноваційних моделей реструктуризації сучасних підприємств // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. – 2009. – № 5. – С. 134-138.

2. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. – 7-е изд., доп. – М. : Институт новой экономики, 2007. – 1472 с.

3. Гетьманський В. О. Вимір і наслідки інтенсифікації діяльності підприємства в умовах економічного

розвитку // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2011. – № 2 (47). – С. 131–134.

4. Дикань В. Л., Заєць Г. П. Забезпечення ефективності менеджменту промислових підприємств на засадах управління витратами на персонал // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2018. - № 62. - С. 297-305.

5. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 / Редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Видавничий центр «Академія». 2000. 844 с.

6. Марченко В. М., Покровська Н. М. Оцінювання інтенсифікації діяльності підприємств машинобудування: прикладний аспект // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». – 2017. – Випуск 16, частина 2. – С. 15-20.

7. Кривов'язюк І. В. Напрями інтенсифікації діяльності підприємств машинобудування. Економічний форум.- 2018. - № 3.- С. 180-186.

8. Прохорова В. В. Орієнтовано-рефлексивний підхід щодо управління реструктуризаційними процесами на машинобудівних підприємствах. Проблеми системного підходу в економіці. 2015. Вип. 53. С. 135–140.

9. Чобіток В. І. Ефективне управління основними фондами на підприємстві / В. І. Чобіток, Н. О. Пасько // Вісник НТУ «ХП». – 2014. – № 32 (1075). – С. 194 – 198.

10. Шарко В. В. Інструменти механізму інтенсифікації виробництва промислового підприємства // Економічний часопис–XXI. – 2012. – № 9. – С. 70-73.

REFERENCES

1. Babij I. V. (2009) Analiz innovacijnykh modelej restrukturyzacji suchasnykh pidpryjemstv [Analysis of

innovative models of restructuring of modern enterprises] (Visnyk Khmeljnyckogho nac. un-tu.). no.5. – pp. 134-138.

2. Pod red. A. N. Azriliyana. (2007) Bol'shoy ekonomicheskij slovar' [Big economic dictionary] p. 1472

3. Ghetjmanskyj V. O. (2011) Vymir i naslidky intensyfikaciji dijalnosti pidpryjemstva v umovakh ekonomichnogho rozvytku (Naukovyj visnyk Poltavskogho universytetu ekonomiky i torghivli.) [Measurement and consequences of intensification of enterprise activity in economic development (Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade.)] Serija : Ekonomichni nauky. No. 2 (47). – pp. 131–134.

4. Dykanj V. L., Zajecj Gh. P. (2018) Zabezpechennja efektyvnosti menedzhmentu promyslovykh pidpryjemstv na zasadakh upravlinnja vytratamy na personal (Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti.) [Ensuring the efficiency of management of industrial enterprises on the basis of personnel cost management (Bulletin of Economics of Transport and Industry)] no. 62. – pp. 297-305.

5. S. V. Mochernyj ta in. (2000) Ekonomichna encyklopedija: U trjokh tomakh. T. 1 [Economic Encyclopedia: In three volumes. Volume 1]. K.: Vydavnychyj centr «Akademija», p. 844

6. Marchenko V. M., Pokrovsjka N. M. (2017) Ocinjuvannja intensyfikaciji dijalnosti pidpryjemstv mashynobuduvannja: prykladnyj

aspekt [Evaluation of intensification of activity of machine-building enterprises: applied aspect] Naukovyj visnyk Uzhghorodskogho nacionalnogho universytetu. Serija «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove ghospodarstvo». Vol.16. pp. 15-20.

7. Kryvov'jazjuk I.V.(2018) Naprjamy intensyfikaciji dijalnosti pidpryjemstv mashynobuduvannja. (Ekonomichnyj forum)[Areas of intensification of activity of machine-building enterprises. (Economic Forum)] - no 3.- pp. 180-186.

8. Prokhorova V.V. (2015) Orijentovano-refleksyvnyj pidkhid shhodo upravlinnja restrukturyzacijnyj procesamy na mashynobudivnykh pidpryjemstvakh. Problemy systemnogho pidkhodu v ekonomici. [Oriented-reflexive approach to the management of restructuring processes in machine-building enterprises. Problems of systematic approach in economy.] Vol. 53. pp. 135–140.

9. V.I. Chobitok, N.O. Pasjko (2014) Efektyvne upravlinnja osnovnymy fondamy na pidpryjemstvi [Effective management of fixed assets in the enterprise] Visnyk NTU «KhPI». – no. 32 (1075). – pp. 194 – 198.

10. Sharko V. V. (2012) Instrumenty mekhanizmu intensyfikaciji vyrobnyctva promyslovogho pidpryjemstva // Ekonomichnyj chasopys [Instruments of Mechanism of Intensification of Industrial Enterprise Production // Economic Journal – XXI.] no.9. – pp. 70-73.

УДК 658.014

ПАРАДИГМА МИСТЕЦТВА ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Чобіток В.І., к.е.н., доцент (УІПА)

В статті розкрито, що важливою передумовою розвитку системи управління є створення та постійне вдосконалення процесів інтелектуалізації підприємства. Базуючись на фундаментальних положеннях, наука управління вивчає відносини